

Han har bygget Danmarks første bungalow med strå

På en gammel møllehøj i Vallø syd for Køge har tækkemand Caspar Hall ombygget et klassisk typehus fra 1982 til en moderne bungalow med noget så særpræget som stråttækte facader. Og den har både æstetiske og klimamæssige fordele.

SARAH MARIE WINTHER

det gamle folkeeventyr "De tre små grise" bygger den første gris et hus af strå, som ulven så let som ingenting puster omkuld. Hvis man spørger Caspar Hall, er strå dog hverken et skrøbeligt eller uholdbart materiale, når man skal bygge hus. Til sit eget hus

har han derfor valgt en lang facade af strå, der giver bungalowen et både strømlinet og sanseligt udseende og får den til at falde i et med de naturskønne omgivelser i landsbyen Vallø.

»Jeg ville gerne vise, at stråttækte huse kan være andet end stokroser og bindingsværk, som mange forbinder det med. Derfor har jeg lavet et bud på det første moderne stråttækte hus i Danmark,« forklarer Caspar Hall, der bor sammen med sin kone og deres to børn.

Huset består af køkken-alrum og stue i ét, soveværelse med udgang til badeværelse, to børneværelser, kontor, vaskerum, gæstetoilet og en stor entré. Gulvene i beton og lofterne i birketræ går igen i hele huset, og materialerne – og det beviste fravalg af dørtrin – får de store rum til at flyde elegant sammen.

Huset er tegnet af arkitekt Niels Park Nygaard, der blandt andet er tidligere lektor på Arkitekt-skolen i Aarhus. Caspar Hall kom i kontakt med ham, efter at han havde holdt et foredrag på tekkebranchens årlige seminar. Selv om tækning er et af landets ældste håndværk, blev uddannelsen først oprettet i 2002. Indtil da blev tækkemænd udelukkende uddannet gennem mesterlære, og Caspar Hall var derfor blandt de første, der fik svendebrev i 2004.

»Min far er skibstømrer, og som barn kunne jeg godt lide duften af træet nede på værftet. En dag hørte min far om én, der både var snedker og tækkemand, og han spurgte, om han ikke manglede en ung gut, for hans søn ville gerne snuse til faget,« forklarer Caspar Hall.

Han blev hurtigt grebet af arbejdet og endte med at gå direkte fra 9. klasse til grundforløbet på erhvervsskolen. Siden han blev færdig, har han

arbejdet som selvstændig tækkemand, og i 2016-2018 byggede han det gamle typehus om til det, der skulle blive hans visitkort – Villa Hall, som han har kaldt det.

Gamle bondehuse duede ikke

Caspar Hall er opvokset på Stevns, og efter en årrække i en villaejendom på Amager blev han og hans kone enige om, at de måtte have mere plads – både til familien, som voksede, til hans virksomhed og til, at hun kunne holde hest. Det gav sig selv, at det skulle være et stråttækt hus, men ingen af dem, de kiggede på, levede op til deres forestillinger.

»De der lavloftede bondehuse med bjælker, man slår hovedet ind i, var bare ikke rigtigt noget for os. Så vi besluttede os i stedet for at lede efter noget, hvor der bare var god plads,« siger Caspar Hall.

Det var der på grunden i Vallø, der blandt andet bød på en 400 kvadratmeter stor lade og to hektar land. Typehuset, der lå på grunden, var derimod ikke deres stil, men det var et godt udgangspunkt for ombygning: »Typehusene fra 1970'erne og 1980'erne er gode, fordi de har en fin opdeling med de værelser, man skal bruge, og fordi de på grund af skalmuren er meget nemme at skille ad og facadeisolere,« siger han.

Da parret købte huset i 2014, kunne de købe lige så meget jord med, som de havde lyst til. Dengang var der krav om, at stråttækte huse skulle have mindst 10 meter til skellet, så det sikrede de sig. Da der for et par år siden kom en udviklingsplan for området, slog de dog til og købte mere jord.

»Det var en hård forhandling med bonden, men det lykkedes heldigvis. Vallø Slot ligger i gåafstand herfra, og der kommer mange mennesker hvert år. Da vi så udviklingsplanen, tænkte vi, at hvis vi ikke kommer til lommerne, så ender vi med at blive bygget inde,« siger Caspar Hall.

»Jeg ville gerne vise, at stråttækte huse kan være andet end stokroser og bindingsværk, som mange forbinder det med.

Caspar Hall, tækkemand og husbygger

HER BOR

Hvem: Caspar Hall, 39 år, tækkemand med eget firma, Julie Lyngø Hall, leder af dagtilbudsområdet i Stevns Kommune, og deres to piger på 10 og to år. Er man interesseret i at høre mere om muligheden for stråttækt tag eller facade, kan man finde information og kontaktoplysninger på casparhall.dk samt på Instagram under navnet [@casparhall.dk](https://www.instagram.com/casparhall.dk).

Hvad: Typehus fra 1982, der er blevet totalrenoveret og har fået tilbygning i 2016-2018. Huset har fået hvidvudsede mure og en lang stråttækt facade, og beboelsesarealet er nu 169 kvm plus et anneks på 41 kvm. Tilbygning og forandringer er tegnet af arkitekt Niels Park Nygaard og bygget af Caspar Hall og hans far.

Hvor: Vallø ved Køge.

Den store grund ligger lige ud til de åbne marker, og derfor var Caspar Hall, hans kone og arkitekt Niels Park Nygaard enige om, at husets udformning skulle invitere naturen indenfor. Reolen på væggen overfor sofaen er tegnet af arkitekten, mens spisebord og stole er af Wegner. Fotos: Sarah Marie Winther

Caspar Hall har udviklet en stern, som skjuler tagrenden og gør det muligt at lave en sikker og tæt afslutning fra de tækkede facader til tagkonstruktionen. Sternen er beklædt med materialet Tombak, der består af 80 pct. kobber og 20 pct. zink.

Der er udgang til haven fra stort set alle rum i det 179 kvadratmeter store hus. I den ene ende af haven står et legehus – naturligvis stråttækt. Fotos: Sarah Marie Winther

► Der gik omtrent et år med at få lavet arkitekttegninger og søge tilladelser, og i de efterfølgende otte måneder gik han hjemme og byggede sammen med sin far. For at slippe for skurvogn og andre dyre, midlertidige løsninger, blev der tegnet et annekset på grunden, som det tog cirka et halvt år at bygge. Herefter havde familien et sted at bo, mens byggearbejdet stod på.

»Siden vi flyttede ind i huset, har vi udlejet annekset til primært udenlandske turister, men når vores piger bliver store nok, er planen, at de kan flytte derud,« siger Caspar Hall.

Fra snedkerkøkken til Ikea-hack
Der er blevet bygget to værelser på det originale hus, og derudover er væggene blevet rykket for

at skabe større rum. Begge badeværelser er blevet renoveret, og gulve og lofter er skiftet. Det var oprindeligt planen, at der skulle være listeløst, men da det kom til stykket, magtede Caspar Hall og hans far ikke det omfattende arbejde. I annekset havde de valgt lofter i birkefiner, og de valgte derefter at videreføre løsningen i hovedhuset.

»Det var ikke lige i arkitektens ånd, men det kan man jo tillade sig, når man er selvbygger,« siger han og tilføjer, at en del af processen, når man renoverer og bygger på et hus, også er at nedjustere sine forventninger og krav, så de stemmer overens med budgettet:

»Når man starter sådan en renovering, så er man stor i slaget – med Vola-armaturer, kæmpe-

stort badekar og dobbelt brusekabine. Men så begynder man at regne på det og bliver stille og roligt realistisk. Og vi havde allerede gode erfaringer med birkefineren i annekset, så vi var ikke bange for at gå med det materiale,« siger Caspar Hall.

Parret startede også med at drømme om et snedkerkøkken, men da det viste sig, at det ville koste en halv million, fandt Caspar Hall i stedet på at bruge Ikea-elementer med stålbordeplade og fronter i birkefiner, som han selv skar til og lavede greb i. Som bonus tilføjer de store, træbeklædte flader en varme og taktilitet til rummet, selv om alle elementerne er nye.

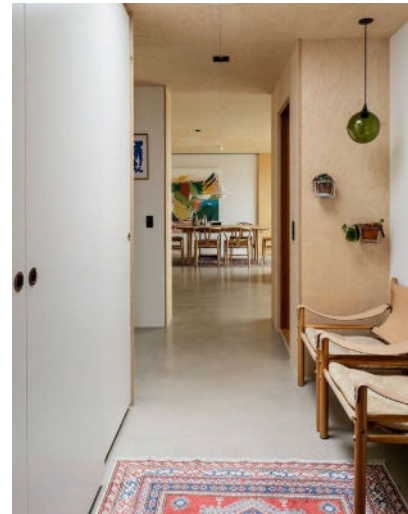
»Det kostede 27.000, og man kan skifte fronterne ud, hvis man vil have noget andet en dag.«

”

Vi havde allerede gode erfaringer med birkefineren i annekset, så vi var ikke bange for at gå med det materiale.

Caspar Hall

Fortsættes ►

I entréen, som bliver oplyst af flere runde ovenlysvinduer, står to safaristole af den svenske arkitekt Arne Norell. Kunstneren bag værket i stuen hedder Anthony.

På væggen bag køgeøen skal der bygges reoler ligesom på den tilstødende væg. Vægglampen er af Arne Jacobsen, litografiet er arvet, og spandene er fra Vipp.

Fra entréen er der adgang til de to børneværelser samt et rummeligt kontor. Overfor kontoret ligger laden, hvor Caspar Hall har alle sine strå og maskiner.

Bag en stor skydedør i birkefiner ligger parrets soveværelse, hvorfra der er direkte adgang til et af badeværelserne samt til terrassen. Fotos: Sarah Marie Winther

► Køkkenet, køgeøen og de åbne bogreoler er tegnet af Niels Park Nygaard, og på de oprindelige tegninger var også en reol bag køkkenbordet. Den endte parret med at fravælge, men nu kan de mærke, at de mangler opbevaringspladsen, så reolen er på listen over kommende projekter.

Når folk ser huset, spørger de ofte, hvorfor Caspar Hall har valgt at lave vinduer i den høje, hvidpudsede sokkel og ikke i facaden. Svaret er, at han drømte om en lang, ubrudt facade af strå – og så er hans erfaring, at jo færre kanter, jo bedre holder stråene.

»Uden at gøre det alt for teknisk, så er det klart, at hvis der er kraftig vind, så er et helt skarpt hjørne mere udsat end et afrundet hjørne,« siger han.

Indtil videre er der ingen andre helårshuse med stråttækte facader i Danmark. I 2014-2015 blev et demonstrationsprojekt ved navn "Det Åndbare Hus" opført i Ringsted med støtte fra blandt andet Realdania, og det havde stråttækt tag og facader. Derudover findes der et sommerhus i Jylland, et wellnesscenter på Romo, og så Vadehavscentret ved Ribe, som vel er det mest kendte

eksempel på utraditionel brug af strå. Caspar Hall beskriver centret, der er tegnet af Dorte Mandrup, som »en milepæl« for tækkbranchen.

Drømmer om landsby af strå

Selv har han haft rigtig mange kunder, der har været interesserede i strå som materiale til nye huse, og han har også givet bud på et par opgaver, men desværre er det ikke blevet til noget endnu. Blandt tækkemændene er der forskellige holdninger til, hvorfor boligejerne stadig er tilbageholdende overfor stråene:

Fortsættes ►

Jeg tror, der er kommet en generation, der ikke er bange for at bo i nogle huse, der kræver lidt vedligeholdelse.

Caspar Hall

Et af Caspar Halls igangværende projekter er den store garage, der naturligvis også er stråttækt, og som skal rumme ekstra opbevaring.

Den store terrasse i douglasgran byder på flere hyggelige siddekroge med udsigt til markerne. Gennem de høje træer kan man også skimte Vallo Slot, der er en stor attraktion for lokalområdet. Fotos: Sarah Marie Winther

OM STRÅTAG

I 2018 fandtes der ifølge Danmarks Statistik 54.695 stråttækte huse i Danmark, hvoraf 9.114 af dem var sommerhuse.

Nutidens stråtag er cirka 10 pct. dyrere end et tegltag, når alle omkostninger på de to typer tag er medregnet. Forskringen på et forholdsvis stort hus koster 1.171 kr. mere om året, hvis huset har stråtag frem for f.eks. tegl. I dag bliver stråtagene brandsikrede, hvilket betyder, at stråttækte huse ikke brænder oftere end et hus med fast tag.

En miljøvurdering foretaget af Teknologisk Institut i samarbejde med bl.a. Aarhus Universitet dokumenterer, at stråtaget er den mest klimavenlige tagtype. Det består af tagør, der høstes i vådområder, hvor de optager næringsstoffer og afgiver ilt. Når de har gjort nytte i 50 år på taget, kan de formulde i kompostbunken eller indgå på lige fod med halm til energi på kraftvarmeværkerne.

Kilder: stråtagetskontordk

► »Nogle siger, det hele startede med de store københavnerbrande i 1700-tallet, hvor halvdelen af byen brændte ned. Der er bare det, at det var halmtagene, man brugte dengang, og der er kæmpe-mæssig forskel på brandfaren ved halm og strå. Strå er meget langsommere til at antænde end halm,« forklarer Caspar Hall.

Noget andet, der kan sætte en stopper for lyst til at bygge med strå, er bygningsreglementets skrappe afstandskrav. Hvis man eksempelvis vil lave en tilbygning med stråttækt tag eller facade, skal der være mindst 10 meter til skel, og det kan være svært at overholde i en by eller et villakvarter.

Der findes dog flere løsninger på problemet – man kan brandsikre stråtaget med en branddug, og så kan man bygge ned til fem meter fra skel, men man kan også sprøjte en klar væske på taget, der virker brandhæmmende, og så hedder kravet to en halv meter fra skel.

»Det er ikke noget, der ødelægger udtrykket, men det skal gøres hvert femte år. Men det er jo ikke anderledes, end at man også skal male et træhus,« siger Caspar Hall, der har bemærket, at der er kommet flere yngre kunder inden for de seneste fem år.

»Jeg tror, der er kommet en generation, der ikke er bange for at bo i nogle huse, der kræver lidt vedligeholdelse,« siger han.

Selv om Villa Hall nu står færdig, forhindrer det ham ikke i at drømme videre. Da han og hans kone fik beskeden om, at markerne omkring villaen skulle udstykkes, begyndte han at se en lille, moderne landsby for sig. En landsby med stråttækte typenhuse, der skulle være eksempler på hans evner som tækkemand og på de materialer, som efter hans mening har så mange fordele.

»Det er et af de mest bæredygtige materialer, man kan få, så det er virkelig tosset, at man ikke bruger det noget mere. Oveni er det sundt at bo i, og man kan faktisk lave noget, der er tidssvarende. Og så synes jeg jo, det er vildt smukt.« ■